

## **СВЕТСКИ ДЕН НА ВОДАТА 2020:**

### **Што е Светски ден на водата?**

Светскиот ден на водата, се одржува на 22 март, уште од 1993 година, и секоја година Обединетите нации се фокусираат на набљудувањето на важноста на слатките води.

### **Која е целта на Светскиот ден на водата?**

Одбележувањето на Светскиот ден на водата има за цел да ја зголемува свеста за 2,2 милијарди луѓе кои живеат без пристап до безбедна вода. Станува збор за преземање акција за решавање на глобалната криза со вода. Основен фокус на Светскиот ден на водата е да го поддржи достигнувањето на Цел 6 за одржлив развој: вода и санитација за сите до 2030 година.

### **Кој го организира Светскиот ден на водата?**

Секоја година, ООН-Вода - координативен механизам на ООН за вода и санитација - ја поставува темата за Светскиот ден на водата. Во 2020 година фокусот е на климатските промени, во 2021 година вреднување на водата и во 2022 година подземните води.

### **Што се случува на Светскиот ден на водата?**

Пред денот, UN-Water (ООН-Вода) започнува глобална јавна кампања преку [www.worldwaterday.org](http://www.worldwaterday.org) и на социјалните медиуми, давајќи им на луѓето и организациите алатки за промовирање на кампањата. Владите, организациите, компаниите, училиштата и многу други актери, исто така, организираат активности на Светскиот ден на водата.

Светскиот извештај за развој на водата на ООН е објавен на Светскиот ден на водата, фокусирајќи се на истата тема како кампањата и им препорачува насоки на политиките на носителите на одлуки.

### **За што се однесува Светскиот ден на водата 2020 година?**

*Светскиот ден на водата за 2020 година е за водата и климатските промени, како тие се неразделно поврзани. Кампањата покажува како нашата употреба на вода ќе помогне во намалувањето на поплавите, сушите, недостигот и загадувањето и ќе помогне во борбата против самите климатски промени.*

*Прилагодувајќи се на ефектите на водата од климатските промени, ние ќе го заштитиме здравјето и ќе спасиме животи, а со користење на водата поефикасно, ние ќе ги намалиме стакленичките гасови.*

### **Што можам да направам за да помогнам?**

Подолу ќе најдете пораки за да можете да ја промовирате кампањата меѓу вашите мрежи.

### **Кои се клучните пораки за кампањата?**

- Не можеме да си дозволиме да почекаме. Креаторите на климатските политики мора да ја стават водата во срцето на акционите планови.
- Водата може да помогне во борбата против климатските промени. Постојат одржливи, достапни и прифатливи решенија за вода и санитација.

- Секој има улога/право да игра. Во нашите секојдневни животи, има изненадувачки лесни чекори што сите можеме да ги преземеме за решавање на климатските промени.

**Дали имате пријателски пораки што можам да ги користам за социјалните медиуми?**

Да! Ве молиме, користете ги пораките подолу, идеално покрај овие кратки видеа: [www.worldwaterday.org/2020-home/share/social-media-resources](http://www.worldwaterday.org/2020-home/share/social-media-resources)

**Не можеме да си дозволиме да почекаме.**

- Креаторите на климатските политики мора да ја стават водата во срцето на акционите планови.
- Водата тече низ секторите и границите. Работејќи заедно за управување со водата поефикасно се бори против климатските промени, ги штити заедниците и деловните активности.  
[#WorldWaterDay www.worldwaterday.org](https://www.worldwaterday.org)

**Водата може да помогне во борбата против климатските промени.**

- Мочуриштата го впиваат јаглерод диоксидот од воздухот.
- Вегетацијата штити од поплавување и ерозија.
- Дождовницата може да се чува за суви периоди.
- Отпадните води можат да се користат повторно.
- Климатско паметно земјоделство.  
[#WorldWaterDay www.worldwaterday.org](https://www.worldwaterday.org)

**Секој може да стори нешто во борбата против климатските промени.**

Изберете една работа денес:

- Туширајте се не повеќе од пет минути.
- Одберете оброк базиран на растенија.
- Исклучете ја технологијата за спиење.
- Не фрлајте храна.
- Одржувајте.  
[#WorldWaterDay www.worldwaterday.org](https://www.worldwaterday.org)

**Кое е образложението за клучните пораки за кампањата?**

- „Не можеме да почекаме. Креаторите на климатските политики мора да ја стават водата во срцето на плановите за акција“.

**Дејствувај сега.** Несигурноста за иднината не може да биде изговор за неактивноста денес; ако светот треба да го ограничи зголемувањето на глобалната температура под 2°C, ние мора веднаш да дејствуваме.

**Разгледување на водата како дел од решението.** Подобреното управување со водите е суштинска компонента на успешните стратегии за ублажување на климата и прилагодување.

**Подобрувањето на практиките за управување со водите** може да помогне во зголемување на отпорноста на климата, подобрување на здравјето на екосистемот и намалување на ризикот од катастрофи поврзани со водата.

Потребно е да се обезбеди прекугранична соработка во прилагодувањето за да се надминат **влијанијата од климата што ги надминуваат националните граници** и да се подобри регионалната соработка.

**Преиспитување на финансирање.** Финансирањето на климата за управување со водните ресурси поддржува еластичност на климата во заедницата, создавање работни места и помага да се подобри исходот на одржливиот развој.

Дознај повеќе: [UN-Water Policy Brief on Climate Change and Water](#) (Краток преглед на политиката на ООН за вода за климатски промени и вода)

- „Водата може да помогне во борбата против климатските промени. Постојат одржливи и достапни решенија за вода и санитација“.

**Подобрување на складирањето на јаглеродот.** Тресет земја покрива околу 3% од копнената површина во светот, но складира барем двојно повеќе јаглерод од сите шуми на Земјата. Мангровските почви можат да врзат до три или четири пати повеќе јаглерод од копнените почви. Заштитата и проширувањето на овие видови околина може да има големо влијание врз климатските промени.

**Заштита на природните тампони.** Крајбрежните мангрови и мочуриштата се ефикасни и ефтини природни бариери за поплавување, екстремни временски настани и ерозија.

**Собирање на дождовница.** Фаќањето на дождовницата е особено корисно во регионите со нерамномерна распределба на врнежите од дожд за да се изгради отпорност на ударите и да се обезбеди снабдување за суви периоди.

**Усвојување на климатско паметно земјоделство.** Практикувајќи конзервација на земјоделството за подобрување на органската материја во почвата (потребно за почвата да ја задржува водата), намалување на загубите по жетвата и отпадот од храна и трансформацијата на отпадот во извор на хранливи материи или биогорива / биогаз може да се однесува и на безбедноста на храната и климатските промени.

**Повторно користење на отпадни води.** Неконвенционалните водни ресурси, како регулираната пречистена отпадна вода, можат да се користат за наводнување и за индустриски и коминални цели.

Дознајте повеќе за тековните проекти и иницијативи: [www.worldwaterday.org/2020-home/learn](http://www.worldwaterday.org/2020-home/learn)

- „Секој има улога. Изненадувачки е колку многу активности на вода, каде било секој може да ги преземе за решавање на климатските промени“.

Стотици илјади луѓе преземаат индивидуални активности за климатските промени, како дел од кампањата на ООН #ActNow. Еве пет промени што сите можеме да ги направиме денес:

**Туширајте се не повеќе од пет минути:** Недостатокот на вода веќе влијае на четири од десет лица. Со 80% отпадни води што никогаш не се третираат, земањето пократки тушеви е одличен начин да се заштеди овој скапоцен ресурс.

**Јадете повеќе оброци засновани на растенијата:** Промени во исхраната, вклучително растителна храна и одржлива храна извори на животни, може да ги намалат емисиите на стакленички гасови до 8,0 гигатони годишно еквивалент на јаглерод диоксид.

**Не фрлајте храна за јадење:** Се проценува дека 1/3 од целата храна произведена на глобално ниво е изгубена или оди во отпад. Намалувањето на загубата на храна ја намалува побарувачката за земјоделство што е еден од најголемите потрошувачи на вода.

**Исклучете ја технологијата:** Во моментов 90% од производство на електрична енергија е од вода. Со исклучување на нашите уреди кога не ги користиме, толку помалку енергија треба да се произведе.

**Одржувајте одржливо купување:** За типичен пар фармерки се потребни 10 000 литри вода за производство, што е еднакво на она што едно лице го пие за 10 години. Снабдување со наша стока од одговорни извори може да има големо влијание врз потрошувачката на вода и други основни ресурси.

Откријте многу поедноставни начини за промена на климатските промени: [www.un.org/en/actnow](http://www.un.org/en/actnow)

### Уште неколку факти

- Денес, 1 од 3 лица - околу 2,2 милијарди - живеат без безбедна вода за пиење. (СЗО/УНИЦЕФ 2019)
- До 2050 година, до 5,7 милијарди луѓе би можеле да живеат во области каде што водата е оскудна најмалку еден месец годишно, создавајќи невидена конкуренција за вода. (УНЕСКО 2018)
- На клима отпорно снабдување со вода и санитација може да спаси животи на повеќе од 360.000 бебиња секоја година. (ООН 2018)
- Ако го ограничиме глобалното затоплување на 1,5°C над прединдустриското ниво, во споредба со 2°C, би можеле да го намалиме водниот стрес предизвикан од клима до 50%. (ООН-вода 2019)
- Екстремното време - се очекува да се зголеми фреквенцијата и интензитетот заради климатските промени - предизвикало повеќе од 90% од големите катастрофи во текот на последната деценија. (УНДРР 2015)
- До 2040 година, глобалната побарувачка за енергија се очекува да се зголеми за над 25%, а побарувачката за вода се очекува да се зголеми за повеќе од 50%, пред сè од производството, производството на електрична енергија и домаќинствата. (Меѓународна агенција за енергија 2018 / УНЕСКО 2018)

### Каде да дознаете повеќе?

- World Water Day 2020 website: <https://www.worldwaterday.org>
- UN World Water Development Report 2020, from 23 March: [https://www.unwater.org/publication\\_categories/world-water-development-report/](https://www.unwater.org/publication_categories/world-water-development-report/)
- UN-Water Policy Brief on Climate Change and Water: <https://www.unwater.org/publications/un-water-policy-brief-on-climate-change-and-water/>

ИЗБОРИ:

1. UN-Water (2019): *Policy Brief on Climate Change and Water*: <https://www.unwater.org/publications/un-water-policy-brief-on-climate-change-and-water/>
2. ActNow – UN campaign: [www.un.org/en/actnow](http://www.un.org/en/actnow)
3. IPCC (2019), *Climate Change and Land: an IPCC special report*: <https://www.ipcc.ch/srccl/>
4. FAO (2011): <http://www.fao.org/food-loss-and-food-waste/en/>
5. UNESCO (2014), *UN World Water Development Report: Water and Energy*: <https://www.unwater.org/publications/world-water-development-report-2014-water-energy/>
6. ActNow – UN campaign: [www.un.org/en/actnow](http://www.un.org/en/actnow)
7. WHO/UNICEF (2019): Joint Monitoring Programme 2019 update report: *Progress on household drinking water, sanitation and hygiene*: [https://www.who.int/water\\_sanitation\\_health/publications/jmp-report-2019/en/](https://www.who.int/water_sanitation_health/publications/jmp-report-2019/en/)
8. UNESCO (2018), *UN World Water Development Report 2018: Nature-based Solutions for Water*: <https://www.unwater.org/publications/world-water-development-report-2018/>
9. UN Secretary-General's remarks on climate change, September 2018, New York: <https://www.un.org/sg/en/content/sg/statement/2018-09-10/secretary-generals-remarks-climate-change-delivered>
10. UN-Water (2019): *Policy Brief on Climate Change and Water*: <https://www.unwater.org/publications/un-water-policy-brief-on-climate-change-and-water/>
11. UNDRR (2015), *The Human Cost of Weather-Related Disasters, 1995-2015*: <https://www.unisdr.org/2015/docs/climatechange/COP21 WeatherDisastersReport 2015 FINAL.pdf>
12. International Energy Agency (2018), *World Energy Outlook 2018*: <https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-2018>
13. UNESCO (2018), *UN World Water Development Report 2018: Nature-based Solutions for Water*: <https://www.unwater.org/publications/world-water-development-report-2018/>

//